

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Експертиза професійних ризиків»

Ступінь освіти	Доктор філософії
Освітня програма	Цивільна безпека
Тривалість викладання	2 семестр (3,4 чверть)
Заняття:	3 години на тиждень
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	1 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/user/index.php?id=5065>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Microsoft Teams – група «Експертиза професійних ризиків»

Інформація про викладачів:

	Шайхлісламова Ірина Анатоліївна (лекції) Доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, доцент, кандидат технічних наук
	Персональна сторінка: https://aop.nmu.org.ua/ua/spivrob_kaf/prepods/shaikhislamova/
	E-mail: shaikhislamova.i.a@nmu.one

1. Анотація до курсу

Експертиза професійних ризиків - вибіркова дисципліна, яка вивчається з метою формування у майбутніх докторів філософії необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань та умінь які необхідні для оцінювання професійних ризиків, ідентифікації небезпек та процедури призначення й проведення судових інженерно-технічних експертиз.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в формуванні у майбутніх фахівців в галузі цивільної безпека комплексу знань, умінь, здатностей (компетенції) з основних підходів до оцінювання професійних ризиків, ідентифікації небезпек та процедури призначення й проведення судових інженерно-технічних експертиз.

Завдання курсу:

Після вивчення навчальної дисципліни «Експертиза професійних ризиків» доктори філософії мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням шкідливих та небезпечних чинників виробничого середовища та застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях.

3. Результати навчання:

Після вивчення дисципліни аспірант зможе:

- Орієнтуватися в чинній нормативно-правовій базі, що регулює діяльність гірничорятувальних служб.
- Знати методи оцінки професійних ризиків на робочих місцях.
- Встановлювати класи професійного ризику виробництва за видами економічної діяльності.
- Розумітися на організації безпечної експлуатації об'єктів.
- Встановлювати причини виникнення нещасного випадку.
- Знати суб'єкти та види інженерно-технічної експертизи.
- Досліджувати дії осіб, причетних до виникнення надзвичайної ситуації, і встановлюються домінуючі з технічної точки зору причинні зв'язки між допущеними відступами від вимог нормативно-правових актів з охорони праці та наслідками, що настали.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
1. Вступ. Предмет, структура і зміст дисципліни
2. Менеджмент ризику. Методи оцінки ризиків.
3. Критерії для ідентифікації небезпек
4. Загальнотеоретичні положення судової експертизи
5. Призначення і проведення судової інженерно-технічної експертизи у кримінальному процесі
6. Спеціальні знання
7. Експертне дослідження причин та наслідків порушень вимог безпеки життєдіяльності та охорони праці
8. Механізм експертного дослідження причинності на стадії інженерно-логічного аналізу судової інженерно-технічної експертизи
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Визначення класу професійного ризику виробництва за видами економічної діяльності та ставку єдиного внеску за класами ризику.
Опрацювання стандарту ISO/IEC 31010:2009 «Менеджмент ризиків. Методи оцінки ризиків»
Опрацювання основних положень Закону України «Про судову експертизу»
Опрацювання основних положень «Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень»
Опрацювання науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, стосовно інженерно-технічної експертизи
Відповідно до конкретної події за допомогою «Класифікатора видів подій, причин ...» визначити причини нещасного випадку (аварії).
Дослідження створення загрози загибелі людей або настання інших тяжких наслідків на виробництві
На конкретному прикладі встановити осіб які знаходяться у причинному зв'язку з настанням події, виходячи з осіб дії або бездіяльність яких призвели до настання нещасного випадку вказаних в акті Н-5.

Самостійна робота (особистісно-орієнтована з елементами дистанційної).

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення*

Технічні засоби навчання: комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Програмне забезпечення: MS Office 365, у тому числі активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one), використання дистанційної платформи Moodle (<https://do.nmu.org.ua/>).

Методичне забезпечення: навчальна література, нормативна база.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та виконання і захисту практичних робіт складатиме не менше 60 балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Виставлення балів ґрунтується на об'єктивних критеріях відповідно до «Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Бонус	Разом
	при своєчасному виконанні	при несвоєчасному виконанні		
95 балів (тести або завдання за темою)	80 балів (8робіт*10балів)	64 бали (8робіт*8балів)	5	Середньозважена, максимум 100 балів

Теоретична частина оцінюється за результатами тестування або завдання за темою. Практична частина оцінюється шляхом захисту індивідуального завдання за темами практичних робіт. За теоретичну або практичну частину здобувач вищої освіти отримує бали в залежності від виконаного об'єму завдання до кожної роботи.

6.3. Бонуси. Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) отримують додатково 5 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

6.4. Критерії оцінювання підсумкової роботи. У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити

оцінку проводиться підсумкове оцінювання під час виконання комплексної контрольної роботи.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка" <http://surl.li/alvis>. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування групи в Teams. Робота з відповідним матеріалом до розміщенням

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Управління аварійно-рятувальними роботами» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання стосовно курсу мають надсилатися на електронну пошту викладача або до групи в Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрадження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних

причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

8. Методи навчання

Методологічною основою курсу «Експертиза професійних ризиків» є:

- 1) Кейс-метод. Метод конкретної ситуації. (розвиває здібність розуміти, аналізувати, самостійно приймати рішення);
- 2) Метод евристичних питань (систематизує найбільш значущі питання);
- 3) Метод діалогового спілкування (формує діалогічне розуміння особистістю у вільному культурному спілкуванні з іншими людьми і з собою).

9. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навчальний посібник за напрямком підготовки 6.170202 «Цивільна безпека» В.В. Березуцький, М.І. Адаменко – Харків : ФОП Панов А.М., 2016. – 385 с.
2. Судова експертиза з питань охорони праці. Гірничотехнічна експертиза. Тлумачний словник основних термінів / Кир'янов Ю.А., Дружинін Г.М., Крупка А.А., Дузь Л.Є., Бордюгов Л.Г., Кир'янов С.Ю. / ДНДІСЕ. Донецьк, 2001. 196 с.
3. Теоретичні основи судової інженерно-технічної експертизи безпеки життєдіяльності / Ю.О. Кривченко, Л.Г. Бордюгов, В.В. Сабадаш, А.С. Беліков, та ін. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. – 771 с.
4. Методика судової інженерно-технічної експертизи безпеки життєдіяльності / Ю.О. Кривченко, Л.Г. Бордюгов и др. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2013. – 144 с.
5. Кральнок М.О. Проведення судової експертизи при загрозі загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків на виробництві / Кральнок М.О., Ястреб І.С. // Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 150-річчю з дня народження Засл. проф. М. С. Бокаріуса. - Харків, 18-19 квітня 2019 року.- С. 303-305.
6. Крупка А. А. Загроза загибелі людей чи настання інших тяжких наслідків на виробництві: досудове розслідування, судова експертиза / Крупка А. А., Кральнок М. О., Костенко В. К. // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики: Збірник наукових праць / Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз ім. засл. проф. М.С. Бокаріуса, Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. - Харків: Право, 2019. - вип. 19, т. 1. - С. 356-366.
7. Акти розслідування (спеціального розслідування) нещасного випадку що стався на підприємстві (установі, організації) за формою Н-1.

Законодавча та нормативна база

1. Міжнародний стандарт OHSAS 18001 :2010.
2. Методичні вказівки щодо проведення аналізу ризику небезпечних виробничих об'єктів: затверджено постановою Держгіртехнагляду від 10.07.2001 р. № 30.

3. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, затверджено Наказ Міністерства праці та соціальної політики України 04.12.2002 №637

4. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 337 (Додаток 9 «Класифікатор видів подій, причин, обладнання, устаткування, машин, механізмів, транспортних засобів, що призвели до настання нещасного випадку, гострого професійного захворювання (отруєння), аварії»)

5. Довідник кваліфікаційних характеристик посад працівників науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України, затверджено наказом Міністерства юстиції України 19.04.2012 № 611/5.

6. Порядок визначення класу професійного ризику виробництва за видами економічної діяльності, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2012 р. № 237

7. Міжнародний стандарт ISO/IEC 31010:2009 «Менеджмент ризиків. Методи оцінки ризиків»

8. Закон України «Про судову експертизу»

9. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затверджено Наказ Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5)

10. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджено Наказом Міністерства юстиції України 08.10.1998 № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України 26.12.2012 № 1950/5)

11. Кримінального кодексу України (Розділ Х «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва»)